

fætte i den blide Tone, og jeg skal ogsaa, saavidt det staar i min Magt, bestrebe mig for at blive i denne skjønne Mildhed. Det er som en yndig Foraarsluftning. Jeg er imidlertid bange for, at, endskiøndt jeg agter at gjøre Tonen saa blid, som jeg formaar, jeg dog skal komme til at forstyrre Harmonierne. Jeg tror nemlig, at al den skjønne Forstaaelse og al den skjønne Smøbedommen har sin nærmeste Grund i, at man endnu ikke er kommen til at udvillie de egentlige Pointer i det, man vil; man har endnu ikke mødt med sine Ideer overfor andre Ideer, man har kun henholdt sig til saadanne almindelige Talemaader, som kunne indbefatte Afkilligt, som ikke behøver just at ses fra en bestemt Side, men som kunde ses fra flere Sider, og det gjør, at man har ligesom bebudet et Møde, et Fællesmøde, en Samstemning i det endelige Resultat, som jeg i høi Grad frygter for, at der ingen Grund er til at forvente. — Imidlertid skulde det være mig kjært, om jeg i den Henseende tager fejl, skulde der være en saadan Smøbedommen fra alle Sider her i Salen, saaledes at man, som det er blevet omtalt af det ærede Medlem for Viborg Amts 4de Valgtreds, skulde komme til et for alle Parter tilfredsstillende Resultat eller i alt Fald til et for alle Parter tilfredsstillende Kompromis, saa kunde ogsaa det Sidste til en vis Grad tiltale mig, og jeg vilde kunne strække mig ikke saa lidt henimod andre ærede Samtidiges Ansjuelser, ikke saa lidt, maaste en hel Del mere, end man tror. Jeg tror nu, at jeg tør sige, at i alt Væsentligt er det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgtreds (Lang) Ansjuelser og mine overensstemmende; men jeg tror, at det ærede Medlem kun meddelte en Del af den Hensigt, han havde med Skolens Reform; imidlertid, han pointerede Noget af det skarpt, og jeg skal endvidere fremholde det og søge at pointere det endnu skarper. Før jeg gaar over dertil, skulle jeg tillade mig at gjøre den Bemærkning, at en af de Overraskelser, jeg har nydt ved denne Behandlings Begyndelse, var den høitærede Ministers Stilling til den saakaldte Sorø-Høiskoletanke. Set saadan i det Store, synes der fra den høitærede Minister paa dette Punkt at være en ganske overordentlig Smøbedommen, og forsaavidt som det skulde vise sig, at der ikke skjuler sig bag ved denne almindelige Overensstemmelse dog i Virkeligheden en fuldstændig, en væsentlig modsat Ansjuelse om, hvad en saadan Høiskole skulde ud-

rette, forekommer det mig, at den høitærede Kultusministers Smøbedommen nødvendig maa fremkalde Smøbedommen ogsaa fra den anden Side, saaledes at det ikke bør holdes fast blandt Andet, at en saadan Anstalt nødvendig skulde ligge i Sorø. Jeg har altid for mit Vedkommende havt stor Løvel om, hvorvidt det vilde være rigtigt at fastholde Sorø som Sted for en saadan Anstalt, men jeg skal ikke negte, at det altid har været mig høist tvivlsomt, hvorvidt en saadan Anstalt burde være en Statsanstalt. Jeg skal dog ikke nærmere indlade mig paa dette Spørgsmaal, eftersom det ikke ligger for. Skulde det senere komme til at ligge for enten i denne Sag eller i en anden med et bestemt Forslag, kan man jo komme nærmere ind paa det; men Sagen var mig overraskende, fordi Mange, og deriblandt jeg, have gjort os skyldige i en Feil overfor den høitærede Minister. Jeg har anset den høitærede Minister for en af Grundtvigs bestemteste og mest vedholdende Antipoder i Skolesagen. Det var mig derfor overraskende at høre, at den høitærede Minister i alt Fald for en stor Del, endogsaa saa vidt, at han affaar al Tanke om Examen, baade Begyndelses- og Udgangsexamen, i denne Sag kunde tiltræde Grundtvigs Tanke. Det er i det Hele taget et mærkeligt Tidernes Tegn, at det, som Grundtvig for en Menneskealder siden i sin fulde Kraft kæmpede for og ikke fik Andet end Skamstikker for, det kommer nu frem og begynder at skulle udmøntes i anerkjendt klingende Mønt. Her er Høiskoletanken, og det er for mig som et Fingerpeg, at netop den nuværende høitærede Kultusminister er kommen frem med denne Tanke fra Ministeriets Side. Der er i disse Dage eller for kort Tid siden udkommet en lille Bog af en anerkjendt dygtig lærd Skolemænd, Dr. Pingel, hvori han paa en mærkelig Maade karakteriserer Grundtvig og hele hans Bestræbelser for Skolevæsenet i Landet, idet han kalder ham det eneste pædagogiske Geni, som Danmark nogensinde har frembragt, og i sin Plan for det lærde Skolevæsen optager Grundtvigs almene Skoletanker; det er muligt, at det ikke endnu er blevet klart, at alle de væsentligste Tanker i Dr. Pingels Bog ikke er Dr. Pingels, men Grundtvigs. Nu forekommer det mig, at, naar man ser hen til, at Høiskoletanken har faaet den ærede Minister til Fortaler, og Grundtvigs almindelige Skoletanker have faaet Dr. Pingel til Fortaler, er der endnu et lille Stridt at gjøre: Vi maa have en ind-